

Конспект уроку № 139

Андріївські вечорниці

Link to audio: ukrainianlessons.com/episode139

Вступ

Привіт-привіт! Мене звати Анна і ви слухаєте подкаст «Уроки української» — подкаст для всіх, хто вивчає і любить українську мову.

Як справи? У мене чудово! Сьогодні я отримала дуже гарне повідомлення з Австралії. Це повідомлення для мене і для вас, слухачів подкасту, від вашого **колеги**, слухача подкасту з Австралії.

Симон розказує нам про свою подорож українською мовою, тобто про те, чому він почав вивчати українську мову і як він це робить. Це буде дуже цікаво. Готові послухати його історію?

«Привіт, слухачі Ukrainian Lessons Podcast, мене звати Симон. І я написав трохи про свою подорож українською мовою. Треба було написати, тому що це трохи дивно — говорити у мене немає нікого, а відповісти... Але то так...»

Мені 22 роки. Я з Австралії але, очевидно, від свого імені — я українець, тобто я маю українське походження. Я перше **покоління**.

Я маю сім'ю тут і також за кордоном (тобто в Україні). На жаль, коли я був маленьким хлопчиком, я не вивчив українську мову, і я був єдиною людиною в моїй сім'ї, яка не могла розмовляти українською.

Звичайно, це залишило велику **дірку** в моїй душі, але завдяки вам і вашому подкасту, з кожним днем ця дірка зменшується.

Я майже 11 місяців займався навчанням української мови. За останні 11 місяців, я прокидався з однією метою — покращити свою українську мову

Я маю учительку (Інну), вона прекрасна і причина того, чому я вмію записати це аудіоповідомлення і мати рівень української мови, який я зараз маю. Я кожного дня займаюся уроками з нею, протягом 1 години.

Також з моїм батьком я практикую своє вміння розмовляти, а у вихідні зі своєю **тіткою** ми також практикуємо все, що стосується української мови та культури.

І звичайно, ваші подкасти є чудовими. Вони дуже корисні, вони мені дуже подобаються, особливо коли я в **спортзалі** або коли я бігаю. Я завжди з

коле́га — colleague

поколі́ння — generation

ді́рка — hole

ті́тка — aunt

спортза́л — gym

нетерпінням чекаю вашого нового епізоду. І мушу сказати, що я дуже вдячний.

Я також скинув трохи інформації про свою сім'ю і також вірш від моєї прабабці. Було би чудово, якби ви могли прочитати вголос.

Я також скинув лінк до моєї учительки, тому що вона також має сторінку у інстаграмі. Я думав, що це, напевно, буде корисною для ваших слухачів.

Дякую всім! Слава Україні!»

Героям слава, Симоне! Дуже вам вдячна за таку чудову і детальну історію про свою подорож українською мовою.

Вона справді **вражає**! Мабуть, найбільше вражає те, що ви вивчаєте українську мову тільки 11 місяців, а вже маєте такий високий рівень і можете слухати епізоди четвертого сезону, тобто високого рівня. Це справді неймовірно! Дякую, що поділилися з нами.

Симон належить до першого покоління українців Австралії, це означає, що його батьки — українці, але, на жаль, у дитинстві він не **опанував** українську мову, а тому почав вивчати її зараз.

Зараз Симон слухає мій подкаст, а також займається з вчителькою Інною. Він сказав, що має один урок кожного дня, протягом 1 години. Ого! Оце так **відданість**. Кожного дня Симон займається українською мовою!

До речі, він рекомендує вам зайти на інстаграм своєї вчительки. Її інстаграм профіль — @learn_ukrainianlanguage_online

Також Симон попросив зачитати вірш, який написала його прабабуся. Я **залюбки** це зроблю! Це невеликий дитячий віршик про **кішку**. Ось послухайте:

У мене є киця маленька,

Кожушинка на киці чорненька.

Як питаюся: — Де ти, Чорнявко?

Відгукнеться в ту ж **мить** — занявка!

Цілий день **гріє спинку** під **піччю**,

Там і **виспиться** добре, а ніччю

Як почне по кімнаті гуляти —

Де вже, де за Чорнявкою спати!

Та під **ковдру** до мене **залізе**,

вражати — to surprise,
to impress

відданість — devotion,
faithfulness

залюбки — willingly,
with pleasure
кішка — cat (*feminine*)

кожушинка = **кожух** —
sheepskin coat, pelt

відгукнутися — 1) to answer,
to give response;
2) to resound, to reecho
мить — instant, moment
гріти — to warm, to heat
спінка = **спіна** — back
піч — stove
виспатися — to sleep enough,
to sleep one's fill

ковдра — blanket
залізти — to climb on

Язичком **шорстким** руки **оближе**,

Та за ніжку мене **полоскоче**...

Або сяде над вухом — **муркоче**,

І як я не **озвуся** — й **занявка**,

Моя любя маленька Чорнявка.

Який гарний віршик! Я ніколи його раніше не чула, але думаю, що він чудовий, особливо ця ідея назвати кішку «Чорнявка» — це як поєднання слів «чорний» і «нявкати». Чорна кішка. Чорнявка. Просто супер!

Ще раз дуже дякую вам, Симоне, за таке гарне повідомлення, і бажаю успіхів у вивченні української мови!

шорсткий — rough, rugged

облизати — to lick

полоскотати — to tickle

муркотати — to purr

озв'ятися — to respond,
to answer; to echo

занявкати — to begin to mew

Андріївські вечорниці

Зараз середина грудня, а отже, в Україні вже розпочався зимовий **цикл** свят, тобто зимові свята. Як ви знаєте, Різдво, Новий рік — це зимові свята, але є ще багато інших свят в Україні.

Зазвичай, це дні різних християнських **святих**. Наприклад, 7 грудня — це День святої Катерини, а 19 грудня — День святого Миколая. Ви знаєте, так? Так-от сьогодні я хочу розповісти вам більше про День святого Андрія, 13 грудня. Тому що я ще з дитинства пам'ятаю, як ми чекали цього дня, особливо дівчата. Чому? Зараз я вам все розкажу.

Можливо, ви помітили, як в українській культурі **тісно пов'язані** християнські і язичницькі традиції. Християнські — тобто пов'язані з релігією християнства, а язичницькі — це ті, які були до християнства, тобто віра в різних богів і сили природи. Християнство — язичництво.

День святого Андрія, або як ми просто кажемо, «Андрія» — це ще один приклад поєднання християнства і язичництва.

З одного боку, 13 грудня в християнському календарі — це День святого Андрія. Андрій Первозванний — це **апостол**, християнський святий, він поширював християнство у різних країнах і, зокрема, на території майбутньої України.

За легендою, він побував на землі, де зараз розташований Київ, і **благословив** цю землю для великого майбутнього міста. Тому Андрій Первозванний — це **покровитель** Києва.

Ви, можливо, бачили пам'ятник Андрію в Києві, або церкву, Андріївську

цикл — cycle

святий — saint

апостол — apostle

за легендою —
according to the legend
благословити — to bless,
to give one's blessing
покровитель — patron

церкву на Андріївському узвозі. Це все стосується святого Андрія Первозванного.

Але в українській традиції 13 грудня — це не лише День святого Андрія. Це ще й день, якого колись чекали всі молоді люди, тому що в ніч перед Андрієм, тобто в ніч з 12 на 13 грудня, відбувалися великі **вечорниці**.

Вечорниці — це давня традиція молодих людей. Це щось схоже на вечірку. Вечірка, вечорниці — схожі слова, правда?

Вечорниці організовували молоді люди ввечері, вони збиралися і **розважалися**, тобто танцювали, співали, розказували різні історії, ну і, звичайно, **залицялися** (тобто фліртували).

Вечорниці починалися наприкінці осені і закінчувались в лютому.

А Андріївські вечорниці — це була, можна сказати, головна вечірка року. Ці вечорниці були особливими і мали свої традиції.

Перш за все це була єдина ніч, коли хлопцям дозволяли **робити збитки**. Робити збитки — це робити щось погане, але в цьому випадку веселе.

Наприклад, хлопці на Андрія **замальовували** вікна в людей або ставили щось на вікно так, щоб люди прокинулись вранці, а в хаті було темно. І таким чином люди думали, що ще ніч.

Або хлопці робили **опудала**. Опудало — це така страшна істота, зроблена, наприклад, з **гарбуза** чи якихось інших матеріалів. Таким чином хлопці лякали дівчат. Тобто це традиція трошки схожа на Геловін.

Отже, хлопці могли **бешкетувати**, могли робити збитки, або, як би ми зараз сказали сленгом, приколюватись. І це було нормально робити в цю ніч, хлопцям це **прощали**, тільки на Андрія.

А от дівчата займалися ще цікавішим. У ніч на Андрія дівчата традиційно **ворожать** або **гадають**. Ворожити або гадати — це проводити такі різні **обряди**, через які можна **передбачити** майбутнє. Тобто дізнатися, що буде в майбутньому.

Ви знаєте, які люди часто ворожать, часто гадають? **Циганки**. Циганки можуть взяти вашу руку і погадати, поворожити, тобто передбачити ваше майбутнє, сказати, що на вас чекає в майбутньому. Це і є гадання або ворожіння.

Наприклад, коли я була в школі, ми з дівчатами ворожили. Ми брали взуття всіх дівчат, наприклад, взимку це **черевики**, і ставили черевики в ряд: від кінця кімнати до дверей. Чиє взуття було останнім біля дверей — та дівчина перша **вийде заміж**. Так!

Звичайно, більшість ворожінь таких була пов'язана з майбутнім чоловіком, з коханням. Наприклад, колись дівчата виходили з хати, на вулицю і одна дівчина казала:

вечорниці — traditional Ukrainian mass events, common type of social entertainment in the past (mostly in villages): people gathered to sing, dance, and communicate

розваж́атися — to amuse oneself, to have a good time
зали́ятися — to pursue with attentions, to flirt

замальо́вувати — to paint over

опу́дало — a scarecrow, jack-straw; 2) stuffed animal; stuffed bird
гарбу́з — pumpkin
бешкетува́ти — to behave like a hooligan
проща́ти — to forgive

ворожи́ти — to tell fortunes
гада́ти — 1) to think, to consider; 2) to tell fortunes
обря́д — ritual, ceremony
передба́чити — to foresee, to foreknow

цйган, цига́нка — Gipsy

череви́ки — shoes, boots

вийти за́між — to marry (a man)

О Святий, добрий Андрію,

Я лише на Тебе маю надію!

Дуже хочу знати,

Звідки **нареченого** маю **виглядати**?

І далі всі слухають. І з якого боку почують, як **гавкає** собака, у тій стороні і живе майбутній наречений дівчини. Таке ворожіння.

Також вірили, що в ту ніч можна побачити обличчя свого коханого, свого майбутнього нареченого в дзеркалі. Для цього треба було запалити свічки біля дзеркала, сісти перед дзеркалом і промовляти різні **заклинання**, тобто магичні слова. Таким чином дівчина могла побачити свого нареченого в дзеркалі.

Ось такі цікаві магичні традиції. Тобто під час Андріївських вечорниць хлопці збираються разом, а дівчата окремо. Але також у певний момент вони об'єднуються і святкують вже всі разом.

Мабуть, основна традиція тоді — це калита. Калита — це такий особливий солодкий хліб, який печуть дівчата. Це такий великий пряник з медом, таке велике печиво і всередині цього печива є велика дірка.

Калиту готують дівчата всі разом. І готують її так, щоб ця калита була дуже тверда, щоб її було важко **вкусити**. Через дірку в калиті **протягують нитку** і **вішають** калиту посередині хати.

Далі хлопці по черзі пробують вкусити калиту, тобто вони стрибають і намагаються відкусити шматок калити, цього пряника. Це дуже весело! Трошки важко вам пояснити, як це виглядає. Тому, мабуть, на сторінці цього епізоду я залишу вам відео про те, як святкують вечорниці. Там ви побачите і калиту, і ворожіння, і інші традиції.

У наші дні Андріївські вечорниці часто організовують для того, щоб **відродити цю чудову традицію**. Коли я була в школі, ми організовували такі Андріївські вечорниці в класі. Ми одягали вишиванки, проводили ігри, гадали і, звичайно, пекли калиту, яку потім кусали хлопці.

Як на мене, це дуже оригінальне і веселе свято, і знову ж таки, щоб краще зрозуміти, що це таке — вечорниці — перегляньте коротеньке відео, яке я залишу для вас на сторінці подкасту — ukrainianlessons.com/episode139.

наречений — bridegroom, fiancé

виглядати — 1) to look out; 2) to look

гавкати — to bark

заклинання — invocation, conjuration, incantation

вкусити — to bite

протягувати — to drag, to pull, to trail through

нитка — thread

вішати — to hang

Корисні фрази та ідіоми

А зараз, за нашою традицією, я поясню вам деякі корисні фрази та ідіоми, які я сьогодні згадувала.

Коли ми говорили про Симона, я казала, що він належить до першого покоління українців Австралії, але він не **опанував** українську мову в дитинстві...

Опанувати — означає навчитися чомусь, зазвичай ми говоримо про якусь **навичку**.

навичка — skill

Опанувати (недоконаний вид) — опановувати (доконаний вид).

Щоб опанувати іноземну мову, потрібно дуже багато практики. Але не тільки іноземці опановують мову, але й діти також опановують мову, англійською це буде «to acquire» — опанувати.

Діти опановують мову дуже швидко.

Далі, коли я казала про Андрія, я говорила, що в українській культурі **тісно пов'язані** християнські і язичницькі традиції.

Бути тісно пов'язаним — це ми часто говоримо українською мовою.

Наприклад, фізика і математика — тісно пов'язані науки.

Або: Всі слов'янські мови — тісно пов'язані.

А ви пам'ятаєте, що **дозволено** робити хлопцям на Андрія? Хлопцям дозволяли **робити збитки**. Робити збитки — це робити якісь погані речі, але саме на Андрія це весело.

дозволити — to allow, to permit, to let

Збитки — по-перше, це якісь матеріальні **втрати**, тобто це антонім до слова «**прибутки**», якісь фінансові збитки, втрати. А в іншому значенні збитки — це погані дії, дії, які завдають шкоди.

збитки — 1) damages, losses; 2) mischief, tricks

Часто діти роблять різні збитки, наприклад, діти можуть помалювати стіни вдома. Це збиток. Або можуть щось **розбити** на кухні. Це збитки, вони завдають шкоди.

втрати — 1) losses;

2) negative profit

прибуток — 1) profit; gain;

2) income

розбити — to break

До речі, **завдавати шкоди** — це ще один корисний вираз, який означає «робити щось погане, щось, що має погані наслідки». Звісно, збитки завдають шкоди.

Наприклад: «Великі корпорації часто завдають шкоди навколишньому середовищу».

Завдавати шкоди чомусь (Давальний відмінок).

А що роблять дівчата на Андрія? На Андрія дівчата ворожать або гадають.

Ворожити чи гадати — це **передбачити майбутнє**, передбачити чи передбачати майбутнє.

Люди, які професійно передбачають майбутнє, називаються **ворожки**. Це часто циганки. Ворожки, циганки передбачають майбутнє, тобто кажуть вам, що буде з вами в майбутньому.

І останнє я сказала, що зараз Андріївські вечорниці організовують для того, щоб **відродити цю чудову традицію**.

Відродити традицію. Відродити — відроджувати — означає народити знову, зробити так, щоб щось знову жило, стало живим.

Наприклад, в Радянському Союзі свято Святого Миколая було заборонене. Але в 90-х роках ця традиція відродилася. Зараз ми знову святкуємо свято Святого Миколая. Українці відродили цю традицію.

До речі, про Святого Миколая буде наступний епізод подкасту!

воро́жка — fortune-teller

Цікавинка з граматики

Наш австралійський слухач Симон надіслав мені текст вірша своєї прабабусі і він сказав мені: Було б чудово, якби ви могли прочитати його **вголос**. Це типове речення в **умовному способі**.

Було б чудово, якби в могли прочитати його вголос.

Ми говорили про умовний спосіб у третьому сезоні

А сьогодні я хочу показати вам одну цікавинку.

У таких реченнях ми часто вживаємо сполучник «якби» (якби — це одне слово). Англійською «if» — якби.

Але також українською можна вживати ці два слова окремо — «як би».

Ось послухайте: якби — разом, як би — окремо.

Тобто відрізняється наголос: якб́и, я́к би.

Раніше сьогодні я сказала:

«На Андріївських вечорницях хлопці можуть робити збитки, або як би ми казали сленгом зараз, приколюватися».

Як би ми сказали сленгом зараз, як би — тут «як би» — це те саме, що «як». Інший приклад: «Як би ви добре не говорили українською мовою, завжди можна щось **покрласти**». Тут «як би» це не “if” англійською, це просто «як», і пишемо два слова окремо: як, би.

До речі, є і інші сполучники, які можна так писати, разом або окремо, і вони будуть мати різні значення. Наприклад, «щоб» і «що б» або «проте» і «про те».

Більше про це ми напишемо для вас в таблиці у конспекті уроку. Також, як завжди, в конспекті будуть вправи для практики граматики!

вголос — aloud

умовний спосіб —
conditional mood

покрласти — to improve

«Якби» та «як би», «щоб» та «що б» тощо	
Сполучник	Інші частини мови
якби́ Якби́ я мав більше вільного часу, я б вчив українську щодня.	як би Як би складно не було вивчати українську мову, я не зупиняюсь!
щоб Я створила проєкт «Уроки української», щоб допомагати людям вивчати українську.	що б Дякую за допомогу! Що б я без тебе робила?
протé (= алé) Вивчати кілька іноземних мов одночасно досить складно, протé можливо.	про те У наступному епізоді я розповім вам про те, як в Україні святкують День Святого Миколая.
затé (= алé) Робити вправи буває важко, затé це тренує ваш мозок.	за те Дякую за те, що слухаєте подкаст «Уроки української»!

Завершення

І на сьогодні все! Сподіваюсь, ви дізнались сьогодні щось нове для себе про українську культуру і традиції. А ще сподіваюсь, що повідомлення Симона з Австралії **надихне** вас опановувати українську мову і, можливо... надіслати мені своє голосове повідомлення? Чекаю на ваші повідомлення на адресу anna@ukrainianlessons.com.

А також не забувайте попрацювати над конспектами уроків, які містять повний текст епізоду, таблиці і вправи. Конспекти доступні для тих, хто оформив преміум-підписку. Більше про це ви можете дізнатись на сторінці епізоду ukrainianlessons.com/episode139.

Всього вам найкращого! До наступного епізоду! До побачення!

надихати — to inspire

 Вправи

1

Заповніть пропуски в тексті фразами:

опанувати

За легендою

тісно пов'язані

передбачити майбутнє

відродити

завдав шкоди

1. Щоб _____
іноземну мову на розмовному рівні, потрібен щонайменше рік.
2. Багато українських традицій _____
з давніми дохристиянськими обрядами.
3. Мета фестивалю — _____
забуті українські традиції.
4. Сильний вітер _____ містам і селам на Львівщині.
5. Циганка на вокзалі пропонувала нам поворожити, тобто _____
_____.
6. _____,

Київ заснували три брати: Кий, Щек і Хорив, а покровителем міста є святий Андрій.

2

Оберіть правильний варіант у дужках:

1. День святого Андрія — це християнське свято, **(про те / проте)** в традиціях святкування збереглося багато обрядів ще з часів язичництва, наприклад, ворожіння.
2. Симон розповів **(про те / проте)**, як він вивчає українську мову і хто йому в цьому допомагає.
3. **(Що б / щоб)** хлопці не робили на Андрія, які б збитки вони не робили, дівчата сприймали їхні дії як жарт і прощали їм все.
4. Дівчата збиралися ввечері 12 грудня, **(що б / щоб)** поворожити, а потім до них приєднувалися хлопці і починалися вечорниці.
5. **(Як би / якби)** у тебе була чорна кішка, **(як би / якби)** ти її назвала? Може, Чорнявка?

3

Поєднайте синоніми:

1. обряд	А бешкетувати
2. відгукнутися	Б гадати
3. ворожити	В ритуал
4. збитки	Г момент
5. охоче	Г' озватися
6. мить	Д втрати
7. робити збитки	Е залюбки

4

Перекладіть українською мовою:

1. After 50, it is much more difficult to acquire a foreign language, but it is possible.

2. Pollution of the environment and the greenhouse effect — these topics are closely related.

3. I did not want to cause you any harm... It was just a joke.

4. This dog is always barking at me! It even bit me once!

5. If I had a dog, I would give it the name Havchyk, since in Ukrainian, dogs say “hav-hav”.

6. Vechornytsi were traditional Ukrainian events (mostly in villages) where young people gathered to sing, dance, and communicate. At some schools in December this tradition is being revived.

Key Phrases 4-139

опанóвувати — опанувáти	to acquire
ті́сно пов'язаний	closely linked, closely related
робі́ти збі́тки	to give trouble, to misbehave, to fool around
завда́вати шко́ди	to cause harm, to harm
передбачáти майбу́тнє	to forecast the future, to read a fortune
відрóджувати тради́цію	to revive the tradition

Відповіді на вправи

1

1. опанувати
2. тісно пов'язані
3. відродити
4. завдав шкоди
5. передбачити майбутнє
6. За легендою

2

1. проте
2. про те
3. Що б
4. щоб
5. Якби, як би

3

1. В
2. Г
3. Б
4. Д
5. Е
6. Г
7. А

4

1. Після 50 (п'ятдесяти) опанувати іноземну мову набагато важче, проте (але) можливо.
2. Забруднення навколишнього середовища (довкілля) і парниковий ефект — ці теми тісно пов'язані (між собою).
3. Я не хотів завдати вам (тобі) шкоди...Це був просто жарт.
4. Цей собака (пес) завжди на мене гавкає. Одного разу він мене навіть вкусив!
5. Якби у мене був собака (пес), я б назвав його Гавчик, бо (оскільки) в українській мові собака каже «гав-гав».
6. Вечорниці — це традиційні українські заходи (переважно в селах), де (на які) молоді люди збиралися(, щоб) поспівати, потанцювати і поспілкуватися. В деяких школах у грудні цю традицію відроджують.

